

**UCHWAŁA NR LXIII/529/22
RADY MIEJSKIEJ W MOSINIE**

z dnia 29 marca 2022 r.

**w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii na lata 2022-2023”**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2, ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 i 2469 oraz z 2022 r., poz. 24 i 218) oraz art. 21 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U., poz. 2469), **Rada Miejska w Mosinie uchwała:**

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2022-2023**

§ 1.

ROZDZIAŁ I

WSTĘP

Uzależnienie, definiujemy jako odczuwalny przez jednostkę nacisk zażywania określonych środków, które mogą wywoływać niebezpieczne dla zdrowia lub życia skutki. To bardzo silnie odczuwana potrzeba zażycia jakiejś substancji czy dokonywania jakiejś czynności. Przyczyny uzależnień od alkoholu, narkotyków czy uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży mogą być różne i mogą być w dużej mierze związane z wiekiem. Okres dojrzewania jest trudnym czasem, momentem buntów i lekceważenia wszystkiego przed czym ostrzegali rodzice. Sięganie po alkohol i inne środki odurzające mogą być próbą ucieczki, a także młodzieńczą chęcią doznania nowych wrażeń, szukaniem własnego ja. Jeżeli chodzi o alkohol i narkotyki to pokusa spróbowania dostępnych, aczkolwiek zakazanych substancji jest bardzo duża. Bardzo często przyczyną sięgania po alkohol, papierosy czy narkotyki, jest przeżywanie przez młodzież osobistych problemów. Także presja grupy rówieśniczej jest motywem sięgania po tego typu środki, bowiem przyjmowanie danej substancji niejednokrotnie jest przepustką dającą możliwość uczestniczenia w danej grupie, zapewnienie dobrej zabawy. Innym powodem jest ciekawość oraz myślenie, że pozwoli im to uwolnić się od stresu. Przeciwdziałanie problemom alkoholowym, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym jest celem tego Programu, a zadania, będące również kontynuacją poprzednich programów przyczynią się do ograniczenia uzależnieniom i poprawie świadomości nie tylko wśród dzieci i młodzieży ale także wśród dorosłych. Aby przejść do zadań należy przedstawić czym jest alkohol, środki odurzające, uzależnienia behawioralne i uświadomić społeczeństwu jak przeciwdziałać problemom i jak można zminimalizować skutki.

1. Alkohol – uzależnienie, szkodliwości jego spożywania oraz profilaktyka

Wśród problemów społecznych w Polsce te związane z alkoholem są najtrudniejszymi do rozwiązania. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne, ale także całe społeczeństwo. Alkohol jako produkt jest legalnym towarem rynkowym, ale ponieważ powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który poprzez stosowne regulacje prawne stara się ograniczać rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu. Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym, którego podstawowym objawem jest koncentracja na spożywaniu tej używki i ciągła lub wciąż nawracająca potrzeba picia. Najbardziej cierpią na tym rodziny, a wśród nich dzieci i młodzież. Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, odpowiedzialny jest za ponad 60 rodzajów chorób i urazów. Rozmiary problemów związanych z alkoholem to również wysokie koszty społeczne i ekonomiczne, jakie ponoszą budżety państw. Koszty te szacowane są przez Światową Organizację Zdrowia na poziomie 1,3 % PKB, tj. w przypadku Polski ok. 17,5 mld zł. Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia w „Europejskim Raporcie Zdrowia” (wydanie z 2012 roku) nadużywanie alkoholu jest przyczyną niemal 6,5 % ogółu zgonów w Europie. Nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, ale także psychologiczne i społeczne. Problem uzależnienia od alkoholu, mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji jego nadużywania stale utrzymuje tendencję wzrostową. Realizacja zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest zadaniem własnym gminy, a zadania wynikają z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin i w szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także

działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,

- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy dot. reklamy i promocji napojów alkoholowych, zakazie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

2. Narkotyki i środki odurzające – uzależnienie i profilaktyka

Narkomania jest bardzo dużym zagrożeniem we współczesnym świecie. Dzieje się tak głównie z powodu coraz większej liczby osób uzależnionych od narkotyków. Grupę tę stanowi w przeważającej mierze młodzież, która nie zawsze zdaje sobie sprawę z zagrożenia. Spożywanie narkotyków i substancji odurzających wśród młodzieży stało się istotnym problemem powodującym zaburzenia psychologiczne, a także wyróżniający sposób zachowania. Nastolatki najczęściej niebędący świadomi drastycznych konsekwencji sięgnięcia po środki psychoaktywne, decydują się na eksperymentowanie z substancjami odurzającymi, najczęściej za sprawą namowy i presji znajomych. To prowadzi do uzależnienia i konsekwencji zdrowotnych w sferze psychicznej oraz fizjologicznej. Narkomania młodzieży zmusiła władze i służby porządkowe do wzmożonego wysiłku celem zapobiegania przepływu nielegalnych substancji odurzających oraz obrotu nimi na terenie kraju. Tym bardziej że trafiają do coraz szerszej grupy odbiorców. Zaobserwować to można szczególnie wśród młodzieży licealnej, a nawet gimnazjalnej. Młodzi ludzie nie zdają sobie sprawy z negatywnych konsekwencji zażywania środków odurzających. Uważają, że sięganie po narkotyk w żaden znaczący sposób nie przełoży się na ich życie codzienne. Używanie substancji psychoaktywnych prowadzące do uzależnienia jest bardziej spowodowane ich dostępnością niż autonomicznym zapotrzebowaniem konsumentów. Można postawić tezę, że wzrost podaży narkotyków i substancji podobnych, zwłaszcza po roku 1989, doprowadził do gwałtownego wzrostu zjawiska narkomanii wśród młodzieży. W ostatnich latach problem narkotykowy przybrał znacząco na sile, dlatego walka o ograniczenie rozprzestrzeniania się środków zakazanych stała się kluczowym problemem uderzającym w bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Polska zajmując centralne położenie w Europie, jest punktem przepływu środków odurzających z Bliskiego Wschodu. Fakt ten wykorzystywany jest przez zorganizowane grupy rozprowadzające narkotyki na terenie kraju. Potocznie zwana „dilerka” podejmuje aktywne działania w celu pozyskania jak największej grupy konsumentów. Ofiarami manipulacji i namowy do sięgnięcia po narkotyki staje się młodzież i dzieci, co przekłada się na ich dalszy rozwój i postrzeganie świata. Ponadto młodzież w wieku szkolnym pod wpływem presji kolegów czy chęci spróbowania czegoś nowego i dobrej zabawy, coraz częściej sięga po dopalacze, tabletki przeciwbólowe, marihuanę, ekstazy czy inne środki wywołujące uczucie tzw. „fazy”, czy też chwilowego relaksu. Nastolatek używając narkotyku, nie myśli o ewentualnych konsekwencjach, bliższych i oddalonych w czasie. Młodzież zaczyna od małych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi, dopiero później przeradzają się one w uzależnienie. Błędnie nazwana jako „lekki narkotyk”, najczęściej rozprowadzana marihuana, niesie za sobą uzależnienie z jednoczesnymi konsekwencjami psychicznymi oraz fizycznymi, które często lekceważone są przez osoby sięgające po narkotyk. Ostatnie rekomendacje Światowej Organizacji Zdrowia promują działania

zmierzające do upowszechniania zdrowego stylu życia, a jednym z elementów zdrowego stylu życia jest powstrzymanie się od używania substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków. Osiągnięcie takiego celu jest możliwe jedynie poprzez ścisłą interdyscyplinarną współpracę i ścisłą koordynację działań profilaktycznych wielu instytucji. Zakłada się, że im większy jest popyt na zdrowy styl życia, tym mniejszy na używanie substancji psychoaktywnych. Działania profilaktyczne to również wspieranie młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych. To uczenie umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach, gdy młody człowiek jest poddany presji otoczenia. Ważnym i nieodzownym elementem profilaktyki jest wspieranie rodziny w jej działaniach wychowawczych. Państwa europejskie podejmują szereg działań mających na celu zmniejszenie problemów wynikających z używania środków uzależniających. Zrozumiałe jest, że znaczenie ww. problemu w Europie jest różnorodne tak ze względu na uwarunkowania geograficzne jak i kulturowe. Podstawą prawną w Polsce do działań w tym zakresie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Problem jest na tyle poważny, że działania zapobiegawcze i programy profilaktyczne ustawowo uregulowano i skierowano do zadań obowiązkowych gmin.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. określa zadania własne gminy, do których należą:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

3. Przemoc w rodzinie i cyberprzemoc – działania zapobiegawcze i profilaktyka

Przemoc w rodzinie nie jest problemem jednostkowym. Jest to problem obejmujący wiele rodzin i nie tylko te rodziny, w których występuje problem alkoholowy ale i rodziny, w których wydawałoby się, że funkcjonują prawidłowo. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem niepokojącym powodującym konsekwencje i wielowymiarowe szkody nie tylko dla pojedynczych jednostek ale dla całych społeczności, które dotyczą również mieszkańców gminy Mosina. Przygotowując ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ustawodawca już w preambule zawarł, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) przez przemoc w rodzinie - należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w rozumieniu art. 115 § 11 kodeksu karnego tj. małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwa, powinowatych w tej samej linii lub stopniu, osoby pozostającej w stosunku przysposobienia oraz jej małżonka, osoby pozostającej we wspólnym pożyciu, a także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Powyższa ustawa została znowelizowana i jednym z zadań gminy było powołanie zespołu interdyscyplinarnego, w skład którego wchodzić winni wskazani w ustawie przedstawiciele podmiotów, którzy wspólnie mają podejmować działania wobec domniemanych sprawców jak i działania pomocowe wobec osób doznających przemocy. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przemocy w rodzinie Burmistrz Gminy Mosina dnia 21.12.2010 r. zawarł porozumienia z przedstawicielami Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mosinie, Policji i oświaty, których zadaniem jest praca w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przemocy w Rodzinie, polegająca na działaniach zawartych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Cyberprzemoc

Omawiając problem przemocy w rodzinie nie można pominąć problemu cyberprzemocy, który w ostatnich latach coraz bardziej rozszerza się, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. W przypadku dzieci i młodzieży to najczęściej przemoc rówieśnicza przy użyciu Internetu i telefonów komórkowych. Jest to jedno z poważniejszych i bardziej powszechnych zagrożeń, z jakimi mogą mieć kontakt młodzi internauci, szczególnie w wieku nastoletnim. Prześladowca straszy, poniża, obraża ofiarę poprzez komentarze w mediach społecznościowych, czy

robienie jej zdjęć lub kręcenie filmów bez jej zgody. Następnie materiały umieszcza na ogólnodostępnych witrynach odwiedzanych przez wiele osób. Napastnicy często przesładują i utrudniają życie swoim ofiarom również wysyłając im obraźliwe SMS-y lub e-maile. Podobnie jak przemoc fizyczna, cyberprzemoc ma wzbudzić poczucie zagrożenia i zazwyczaj mówimy o dwóch jej rodzajach. Pierwsza dotyczy nieznanym sobie ludzi. Jej ofiarami padają najczęściej przypadkowe osoby surfujące po sieci internetowej, które trafiają na obraźliwe treści lub czytają przesycane jadłem komentarze pod swoimi wypowiedziami. Atak wymierzony jest najczęściej w członków określonej narodowości, grupy wyznaniowej i zwolenników partii politycznej. Drugą formą przemocy w Internecie jest mobbing elektroniczny, w którym sprawca i ofiara są najczęściej członkami tej samej grupy. Cyberprzemoc to działanie długofalowe i nieprzerwane. Materiały wykorzystywane podczas ataku są dostępne w krótkim czasie dla wielu osób i jako kopie pozostają w sieci na zawsze, nawet po ustaleniu i ukaraniu sprawcy. Najczęściej sprawców jest więcej, a ich działania wymierzone są w słabszą jednostkę i wynikają z poczucia anonimowości lub bezkarności. Nie jest to jednak prawdą. Praktycznie każdą osobę i ślad po niej w Internecie można namierzyć. W Polsce obowiązuje art. 190a Kodeksu Karnego: „Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej. Jeżeli następstwem czynu jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10”. Nie bez powodu w Kodeksie karnym znajduje się punkt o targnięciu się na życie. Bardzo często zdarza się, że osoba, która doświadczyła cyberprzemocy ma myśli samobójcze i niestety najczęściej są to dzieci. Ze względu na swój wiek, nie potrafią samodzielnie przeciwstawić się oprawcy. Nie znają też metod ochrony, dlatego to po stronie opiekuna leży zabezpieczenie komputerów i telefonów dziecka. Uwzględniając działania w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywaniu Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na lata 2022-2023 należy wziąć również pod uwagę problemy związane z przemocą w rodzinie, które na terenie gminy Mosina również występują i w wielu przypadkach sprawcami są osoby nadużywające alkoholu.

Zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w związku z art. 4¹ ust. 1 pkt 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi winny obejmować:

- 1) szkolenie członków Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie, metod pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz stosującymi przemoc,

- 2) prowadzenie interdyscyplinarnej współpracy z instytucjami, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania zjawiska przemocy w rodzinie,
- 3) zwiększenie dostępności pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej dla osób doświadczających przemocy celem zwiększenia skuteczności podejmowanych działań,
- 4) przeprowadzenie kampanii informacyjnej w szkołach, dotyczącej instytucji udzielających pomocy w przypadku doznawania przemocy,
- 5) współpracę z Komisariatem Policji w Mosinie i wspólne akcje informujące o możliwościach uzyskania pomocy w przypadku doznawania przemocy oraz doznawania przemocy przez osoby bliskie, sąsiadów, znajomych,
- 6) rozpowszechnianie informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie oraz mediach społecznościowych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, możliwych form pomocy oraz instytucji udzielających wsparcia,
- 7) przeprowadzanie warsztatów dla dzieci, młodzieży, rodziców i pedagogów dot. problemu przemocy, cyberprzemocy, zapobiegania temu zjawisku wraz z informacjami gdzie uzyskać pomoc, w jaki sposób minimalizować ryzyko ataku przez Internet i jakie środki można zastosować by zapobiec cyberprzemocy.

4. Uzależnienia behawioralne – rodzaje i zapobieganie

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, jest grupa objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności, do których należą:

- 1) **hazard** - do którego najbardziej popularnych form wśród nastolatków należą automaty do gry (np. automaty „z pułką do wygrania”, automaty „zabawa z nagrodą” tzw. „Jednoręki bandyta”), Lotto i konkursy SMS-owe; bardzo dużą popularnością cieszą się gry w Internecie o charakterze hazardowym tzw. e-hazard, karty, kości. czynnikami, które sprzyjają hazardowi u młodych ludzi, są: dobra zabawa, przeżywanie silnych emocji, wiara w łatwość zdobycia pieniędzy oraz chęć ucieczki przed nawarstwiającymi się problemami,
- 2) **Internet i gry komputerowe** - obecnie prawie każdy nastolatek ma dostęp do komputera, a za jego pośrednictwem do Internetu; bogactwo informacji, dostęp do wszelkich dóbr kultury masowej, rozrywki, możliwość nawiązywania kontaktów za pomocą komunikatorów i portali społecznościowych sprawia, iż Internet może stanowić niewyczerpane źródło wiedzy, jak i być znakomitym środkiem na stres i nudę; Internet poza rozrywką, która w dłuższej perspektywie może uzależniać dzieci i młodzież, stwarza również inne zagrożenia, a należą do nich przede wszystkim takie zjawiska, jak: cyberseks

– pornografia internetowa, uzależnienie od związków wirtualnych, uzależnienie od komputera i Internetu, gry komputerowe,

- 3) **jedzeniologizm** - jest to nawykowe, niekontrolowane objadanie się, mające na celu przede wszystkim „zajadanie” problemów i „zagłuszanie” emocji; jedzenie staje się automatyczną reakcją na stan podwyższonego napięcia, lęku, niepokoju i innych emocji, nie tylko negatywnych; pełni rolę „narkotyku” pozwalającego zapomnieć – choćby na chwilę – o przykrych przeżyciach; nałogowe objadanie się polega na niekontrolowanym przyjmowaniu dużych ilości jedzenia, mimo braku objawów głodu, aż do uczucia przepełnienia,
- 4) **ortoreksja** - polega na obsesyjnym spożywaniu wyłącznie zdrowego, naturalnego i niskoprzetworzonego jedzenia; nastolatki dotknięte tym zaburzeniem są całkowicie skupione na planowaniu swoich posiłków, ich jakości, ilości oraz na rygorystycznym przestrzeganiu pór ich spożywania; sięgając po zdrowe jedzenie, ortorektycy mają poczucie satysfakcji i czują się lepsi od innych osób. Niemożność lub zakłócenia w realizowaniu swojego programu wywołuje u nich niepokój, lęk, negatywne emocje, czują się zagubieni, pozbawieni ważnego celu, który nadawał sens ich życiu,
- 5) **zakupoholizm** - polega na nieodpartej potrzebie kupowania; w przypadku nastolatków uzależnienie to dotyka przede wszystkim starsze dziewczęta; nastolatki, które nie dysponują dużymi zasobami finansowymi potrafią wydać na zakupy wszystkie oszczędności, pieniądze przeznaczone na obiady, na przejazdy, zadłużają się, podbierają pieniądze bliskim, znajdują wiele sposobów na to, aby przekonać rodziców, że padły ofiarą kradzieży lub też, że potrzebują na różne szkolne potrzeby; wybierając się na zakupy, nastolatka doświadcza stanu euforii, a kiedy coś jej w tym przeszkodzi lub nie może nabyć określonego produktu – czuje złość, zdenerwowanie lub lęk; po dokonaniu zakupu czuje chwilową ulgę, spada w niej napięcie, jednocześnie jednak pojawia się przygnębienie i poczucie winy,
- 6) **fenologizm** - komórka stała się przedmiotem pierwszej potrzeby i wyznacznikiem statusu społecznego (częste rozmowy przez telefon komórkowy świadczą o posiadaniu liczego grona przyjaciół, załatwianiu wielu ważnych spraw, co zwiększa poczucie własnej wartości); nastolatki uzależnione od telefonu komórkowego odczuwają przymus nieustannego kontaktu z drugą osobą, przywiązują dużą wagę do posiadania telefonu komórkowego i jego jakości, odczuwają głęboki dyskomfort i silny niepokój, gdy zapomną go zabrać ze sobą lub gdy rozładuje się w nim bateria; ciągle nad słuchują sygnału połączenia lub dźwięku informującego o otrzymaniu SMS-a, wstają nawet w nocy, aby sprawdzić czy nie przyszedł jakiś wiadomości,
- 7) **tanoreksja** - jest to połączenie angielskiego słowa „tan” – opalenizna oraz słowa „anoreksja” – zaburzenia odżywiania, na tle patologicznego

postrzegania własnej osoby, występującego zwykle u dziewcząt i młodych kobiet; tanoreksja zaliczana jest do zaburzeń osobowości powodowanych nadmiernym skupianiem się na wyglądzie zewnętrznym i kulcie własnego ciała; mimo tego, iż nastolatek doświadcza widocznych szkód zdrowotnych (zniszczenie naskórka, znamiona, plamki i przebarwienia, przesuszenie i zapalenia skóry, poparzenia itd.) – nie potrafi zrezygnować z czynności opalania się,

8) **bigoreksja** – tak określa się obsesję na punkcie posiadania umięśnionego ciała, z towarzyszącą tendencją do wmawiania sobie, iż jest się „chudym” nawet wówczas gdy sylwetka jest wyraźnie muskularna; podstawową przyczyną choroby jest brak akceptacji dla swojego wyglądu; aby mieć rozbudowaną masę mięśniową, nieustannie ćwiczą, stosują restrykcyjną niskotłuszczową dietę i suplementy; bigorektyk jest stale niezadowolony z własnego wyglądu; uważa, że jego ciało ciągle jest niedoskonałe, nie potrafi jednak wyznaczyć granicy, którą chciałby osiągnąć; nastolatki w okresie dorastania bardzo często mają kompleksy z powodu wątej lub otyłej sylwetki; w pogoni za osiągnięciem ideału – zarówno chłopcy, jak i dziewczęta dotknięte bigoreksją – stosują sterydy, aby szybko uzyskać efekty.

Działania takie mają na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Zazwyczaj są to zachowania akceptowane społecznie. Wspólną cechą wszystkich uzależnień jest zaburzona kontrola impulsów, którym osoba z takimi problemami nie jest w stanie się oprzeć, a poddanie się im przynosi poczucie ulgi. Uzależnienie od wykonywania danej czynności pojawia się w momencie, gdy towarzyszy jej wewnętrzny przymus lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i jak najdłuższego kontynuowania. Cechą charakterystyczną uzależnienia (każdego rodzaju) jest narastanie trudności w kontrolowaniu zachowań z nim związanych oraz zwiększenie tolerancji (czyli wewnętrznej potrzeby coraz większej częstotliwości podejmowania czynności uzależniającej). W momencie, gdy czynność zostanie przerwana lub możliwość jej wykonywania zostanie ograniczona, pojawiają się niepożądane objawy. Do takich objawów należą zaburzenia fizjologiczne ze strony organizmu, np. nadmierna potliwość, drżenie rąk, bóle głowy czy bezsenność. Dołączyć się mogą także problemy natury psychologicznej, takie jak zachowania agresywne, rozdrażnienie, nasilony lęk, wstyd czy poczucie winy. Co ważne, osoba, której dotyczy uzależnienie, powtarza dane zachowanie pomimo świadomości, że jest ono niezdrowe, a nawet niebezpieczne dla jej funkcjonowania w sferze zawodowej, rodzinnej czy psychiczno-społecznej. Osoby uzależnione często nieświadomie kreują wiele różnych złudzeń na temat swojego życia oraz zachowania, powoduje to zmniejszenie chęci do zmiany swoich szkodliwych nawyków. Szczególnie często uzależnienia

behawioralne dotyczą **dzieci oraz młodzieży**. Jednym z częstszych takich zaburzeń jest nałogowe korzystanie z zaawansowanych technicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak komputery i smartfony. Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii winny znaleźć się wspólne zadania dotyczące profilaktyki uzależnień wraz ze szczególnymi zadaniami wynikającymi z ustaw.

W myśl art. 4 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi elementami programu mogą być zadania związane z uzależnieniami behawioralnymi i winny obejmować:

- 1) działania profilaktyczne skierowane do dzieci, rodziców i pedagogów z zakresu uzależnień behawioralnych dot. radzenia sobie z uzależnieniami behawioralnymi, jak im zapobiegać i gdzie można uzyskać pomoc,
- 2) rozszerzenie zadań terapeutów zatrudnionych w Punktach Konsultacyjnych w Mosinie o pomoc rodzicom dzieci, u których występuje uzależnienie behawioralne,
- 3) zakup ulotek, literatury dot. uzależnień behawioralnych i kolportaż,
- 4) udział dzieci w zajęciach pozalekcyjnych, takich jak świetlice opiekuńczo-wychowawcze, zajęcia sportowe (współpraca z OSiR w Mosinie).

ROZDZIAŁ II DIAGNOZA

1. Dane ogólne dla gminy Mosina:

- 1) liczba ludności na dzień 31.12.2021r. – 32 854,
- 2) dorosłych – 25 386,
- 3) dzieci i młodzieży – 7 468.

2. Dane dot. ilości uczestników przeprowadzonej w mies. marzec - maj 2021 r. „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych” na terenie gminy Mosina przez Małopolskie Centrum Profilaktyki w Krakowie.

Uczestnikami diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Mosina byli:

- 100 mieszkańców gminy Mosina – (50% miasto i 50% wioski),
- 20 handlowców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Mosina - (50% miasto i 50% wioski),
- 178 nauczycieli w placówkach oświatowych na terenie gminy Mosina (50% miasto i 50% wioski),
- uczniowie klas 4-6 szkół podstawowych - 644,

- uczniowie klas 5-8 szkół podstawowych - 570
- uczniowie w wieku 17-18 lat z Zespołu Szkół im. Adama Wodziczki w Mosinie przy ul. Topolowej 2 – 156.

3. Dane dotyczące problemu spożywania i nadużywania alkoholu wśród osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz jego dostępność:

1) wg. dorosłych mieszkańców gminy Mosina

- mieszkańcy gminy Mosina odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o **niskim poziomie ryzyka** - mieszkańcy gminy piją okazjnie, jednorazowo spożywając stosunkowo nieduże ilości alkoholu; **badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcji (25%) oraz 3-4 porcje alkoholu (26%), a 22% badanych przyznało, że nie pije w ogóle** - wskazane jest przeprowadzenie wśród mieszkańców gminy Mosina kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym i regularnym spożywaniem; kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol; dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania,

2) wg. sprzedawców napojów alkoholowych

- sprzedawcy uważają, że **nie wszyscy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim,**
- w przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol: **34%** badanych deklaruje, że zawsze lub często sprawdza dowody potwierdzające wiek, **50%** badanych robi to rzadko,
- w **opinii 30% sprzedawców próba zakupu przez niepełnoletnich zdarza się najczęściej kilka razy w tygodniu, a według 27% kilka razy w miesiącu, 7% badanych stwierdziło, że takie incydenty zdarzają się kilka razy w ciągu dnia,**

3) wg. dzieci i młodzieży szkolnej

- po alkohol łącznie sięga **8% uczniów klas 4-6, 24% uczniów klas 7-8,**
- **78% uczniów Zespołu Szkół ma za sobą inicjację alkoholową,**

- sporo uczniów oceniło, że bardzo łatwo jest kupić alkohol (łącznie 27% uczniów klas 7-8 oraz 6% uczniów klas 4-6) osobom poniżej 18 roku życia,
- w opinii badanych uczniów zalecane jest przeprowadzanie kampanii informacyjnej dla handlowców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych, poprzez szkolenia dla sprzedawców, dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach sprzedaży,

4) **wg. nauczycieli**

- 7% nauczycieli twierdzi, że spożywanie alkoholu wśród uczniów jest i jest to problem,
- 93% nauczycieli twierdzi, że picie alkoholu występuje rzadko,
- 91% twierdzi, że 1% młodzieży spożywa alkohol bardzo często, 6% często, 35% rzadko, a 58% nauczycieli stwierdziło, że problem nie występuje,
- oprócz organizowanych działań profilaktycznych, 96% nauczycieli prowadzi rozmowy indywidualne, a 90% z całą klasą na temat skutków spożywania napojów alkoholowych,
- 90% wdraża szkolne programy profilaktyczne,
- 81% nauczycieli uznało, że rodzice przejawiają różnorodne postawy: 67% rodziców podejmuje współpracę ze szkołą,
- 52% nauczycieli stwierdziło, że w przypadku wystąpienia problemu nie uzyskali pomocy, natomiast 48% uzyskała wsparcie z:
 - poradni pedagogiczno-psychologicznej,
 - OPS,
 - Kuratorium Oświaty,
 - Policji,
 - Gminy,
 - sądu
- z przeprowadzonych ankiet stwierdzono, że prowadzone są działania profilaktyczne w formie warsztatów, prelekcji czy innych form, należy je kontynuować i współpracować z rodzicami oraz innymi podmiotami, które mogą udzielić wsparcia,

5) **wskaźniki będące podstawą do tworzenia diagnozy danej społeczności oraz obliczania osób uzależnionych, współuzależnionych, dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz osób szkodliwie pijących w skali ogólnopolskiej zostały ustanowione przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie, które dla Gminy Mosina przedstawiają się następująco:**

- **760 osób dorosłych to** 3% społeczności lokalnej, uzależnionej od alkoholu,
- **1 014 osób stanowi** 4% dorosłych współuzależnionych,
- **293 osób to** 4% dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych,
- **4 246 osób to** 13% ogółu ludności pijących szkodliwie (picie szkodliwe to taki wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, jak również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu),
- z przedstawionych wyżej danych skala problemu wg. wskaźników ogólnopolskich w gminie Mosina jest duża i wymaga intensywnych działań, bowiem **6 313** osób wymaga objęcia pomocą.

4. Dane dotyczące problemu zażywania narkotyków i substancji psychoaktywnych wśród osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz ich dostępność na terenie gminy Mosina

1) wg. dorosłych mieszkańców gminy Mosina

- badani respondenci deklarują, że w swoim środowisku mają pojedyncze przypadki osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze,
- **35% ankietowanych zna co najmniej jedną osobę uzależnionych od tych substancji,**
- **9% deklaruje, że zna od 2 do 5 takich osób,**
- podobnie sytuacja kształtuje się w przypadku **uzależnienia od leków i stosowania ich jako środki odurzające,**
- 80% mieszkańców ma podejrzenia, a 3% potwierdza, że zna osoby mające ten problem,

2) wg. dzieci i młodzieży szkolnej

- **15% uczniów Zespołu Szkół** potwierdziło przynajmniej jednokrotne zażycie narkotyków lub innych środków odurzających, w **tej grupie 11% przyjęło narkotyk 1-2 razy, a 4% uczniów sięgało po tego typu używki kilka razy,**
- **73% uczniów ZS nie potrafi wskazać, jak prezentuje się dostępność narkotyków,**
- **21% ZS deklaruje, że narkotyki są łatwo dostępne i jest dwukrotnie wyższy w porównaniu z uczniami klas 7-8 szkół podstawowych,**
- **6% uczniów ZS deklarowało, że narkotyki są trudno dostępne,**

- **76% uczniów ZS oświadczyło, że nie spotkali osoby, która chciałaby im sprzedać narkotyki, 13% oświadczyło, że tak 1-2 razy, kilka razy to 8% uczniów, a 3% - tak, często,**
- **w klasach 4-6 - 1% uczniów deklaroowało, że narkotyki są bardzo łatwo dostępne, 3%, raczej łatwo, 7% raczej trudno, 18% bardzo trudno, a 70% odpowiedziało „nie wiem”,**
- **w klasach 7-8 - 3% uczniów deklaroowało, że narkotyki są bardzo łatwo dostępne, 9%, raczej łatwo, 9% raczej trudno, 10% bardzo trudno, a 69% odpowiedziało „nie wiem”,**
- w opinii badanych uczniów zalecane jest prowadzenie kampanii informacyjnej, warsztatów czy innej formy profilaktyki z zakresu skutków zażywania narkotyków i innych środków odurzających,

3) **wg. nauczycieli**

- 3% nauczycieli twierdzi, że zachowania ryzykowne wśród dzieci i młodzieży mają charakter związany z zażywaniem przez nich substancji psychoaktywnych,
- 99% nauczycieli twierdzi, że w szkołach nie pojawia się problem zażywania substancji psychoaktywnych,
- 68% nauczycieli deklaruje, że nie wie jakie substancje psychoaktywne przyjmują uczniowie w szkołach,
- oprócz organizowanych działań profilaktycznych, 90% nauczycieli prowadzi rozmowy z całą klasą na temat skutków spożywania narkotyków i substancji psychoaktywnych, głównie na lekcjach wychowawczych,
- 85% wdraża szkolne programy profilaktyczne,
- z przeprowadzonych ankiet wynika, że prowadzone są działania profilaktyczne w formie warsztatów, prelekcji czy innych form, należy je kontynuować i współpracować z rodzicami oraz innymi podmiotami, które mogą udzielić wsparcia,
- łącznie 46% respondentów zna co najmniej 1 osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze, 54 % badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające, a wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: marihuana, haszysz, amfetamina i dopalacze.

5. Inne dane statystyczne dot. zażywania narkotyków i substancji odurzających z:

- **Zespołu Kuratorów Sądowych przy Sądzie Rejonowym w Śremie** nie ma osób z terenu gminy Mosina objętych dozorem kuratora z powodu posiadania, zażywania i rozprowadzania narkotyków,

- **2 Punktów Konsultacyjnych w Mosinie**
wynika, że 2 osoby objęte zostały pomocą terapeuty z uwagi na uzależnienie od narkotyków,
- **Poradni Terapii Uzależnień w Poznaniu**
otrzymano informację, że nikt nie poddał się leczeniu z uzależnienia od narkotyków,
- **Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie**
wynika, że nie ma rodzin objętych pomocą, w których występuje problem z zażywaniem środków odurzających,
- **Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mosinie**
figuruje 2 osoby, u których występują uzależnienia mieszane tj. od alkoholu i narkotyków, którym udzielone były informacje dot. leczenia,
- **Referatu Oświaty i Sportu Urzędu Miejskiego w Mosinie**
w Szkole Podstawowej w Krośnie jest 1 dziecko uzależnione, które obecnie przebywa w ośrodku; dziecko objęte było opieką wychowawcy, pedagoga i psychologa,

6. Dane dot. przemocy w rodzinie

W trakcie przeprowadzonej w roku 2021 „Diagnozy lokalnych problemów społecznych” zbadano rozpowszechnienie przemocy fizycznej i psychicznej na terenie gminy Mosina, bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie

a) badania przeprowadzone na grupie 100 osób wykazały że:

- 4 % respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie,
- 87 % podejrzewa, że tak się dzieje,
- według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w mieście i gminie Mosina jest zauważalne,
- pomimo tego, że tylko niewielka część badanych uznała za prawdziwe twierdzenie, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol, analiza dokumentacji Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie związanej z procedurą Niebieskie Karty wykazała, że nadużywanie alkoholu przez członka rodziny jest częstym czynnikiem sprzyjającym lub powodującym występowanie zjawiska przemocy,
- w latach 2019-2021 Zespół Interdyscyplinarny prowadził procedurę Niebieskie Karty w odniesieniu do następującej ilości rodzin:

Lp.	Rok	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	Liczba wszczętych spraw z Niebieskiej Karty w roku sprawozdawczym
1.	2019	88	59
2.	2020	71	40
3.	2021	87	56

b) z przeprowadzonej diagnozy wynika, że tylko 2% badanych mieszkańców posiada wiedzę do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie,

c) zjawisko przemocy należy traktować wielowymiarowo, w kontekście różnych jej form i nie tylko w wymiarze rodzinnym i dzieli się na przemoc fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną, zaniedbanie, a także coraz częściej spotykaną cyberprzemoc.

7. Dane dot. uzależnień behawioralnych

Uzależnienia behawioralne nie były tematem przeprowadzanej diagnozy. Wykonawca jednak ujął w niej uzależnienia od Internetu i hazardu. Podczas prowadzonej diagnozy wzięto pod uwagę: dzieci i młodzież klasy 4-6 i 7-8 oraz młodzież z Zespołu Szkół w Mosinie.

a) uzależnienia od Internetu:

- **w kl. 4-6** – 42% ankietowanych dzieci oświadczyło, że przy komputerze spędza 2-3 godz. dziennie, 8% uczniów spędza powyżej 5 godzin dziennie przy komputerze, a najczęstszą formą spędzania czasu są gry komputerowe oraz nauka; z tej grupy wiekowej 28% dzieci doświadcza zjawiska helingu w postaci obelg i przezwisk,
- **w kl. 7-8** - 38% młodzieży spędza 2-3 godz. dziennie przed komputerem, 14% powyżej 5 godz. i 38% doświadcza helingu,
- **młodzież z ZS** – 24% uczniów spędza powyżej 5 godz. dziennie przed komputerem, z czego 33% poświęca czas na gry komputerowe, a 13% na naukę; ta grupa młodzieży również doświadczała helingu w formie obelg i przezwisk,

b) hazard

5% młodzieży szkoły ponadpodstawowej gra na automatach o niskich wygranych, 46-78% uczniów ze SP nigdy nie korzystało z gier na automatach, natomiast z gier na automatach korzysta 44% młodzieży z ZS. Należy stwierdzić, że z ankietowanych 95% młodszych i 86% starszych uczniów SP nie ma doświadczenia z taką formą rozrywki. **Ponadto** z przeprowadzonej diagnozy wynika, że planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą. Dodatkowo, należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak, aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Także nauczyciele mogą podsuwać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związanych ze skutkami spożywania napojów alkoholowych czy innych uzależnień.

ROZDZIAŁ III

ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA WRAZ Z REALIZACJĄ ZADAŃ

1. Źródła i zasady finansowania

Program finansowany będzie ze środków własnych budżetu gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Podstawą finansowania zadań będą założenia zawarte w przyjętym przez Radę Miejską „Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023”. Program zbudowany jest na bazie wcześniejszych doświadczeń. Część zadań stanowi kontynuację rozpoczętych działań, natomiast pozostałe ulegają zmianom i modyfikacjom odpowiednio do potrzeb. Uwzględniono również potrzeby z przeprowadzonej diagnozy dotyczące szkolenia handlowców i zwiększonej profilaktyki wśród dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli, również tych, którzy prowadzi świetlice opiekuńczo-wychowawcze na terenie gminy Mosina. W środkach przeznaczonych na profilaktykę, zgodnie z zaleceniami w podsumowaniu diagnozy, w roku 2022 również przeprowadzona zostanie kampania dot. skutków spożywania napojów alkoholowych i innych środków prowadzących do uzależnienia oraz uzależnień behawioralnych wraz z zapobieganiem przemy i cyberprzemocy.

2. Realizacja zadań polegać będzie na:

- 1) kontynuacji zadań własnych (prowadzenie świetlic, punktów konsultacyjnych, grup wsparcia, organizowanie wypoczynku letniego, prowadzenie działań profilaktycznych, organizowanie szkoleń specjalistycznych, organizowanie zajęć sportowych, których postawą będzie projekt wraz z programem profilaktycznym dot. uzależnień i przemocy oraz innymi podmiotami realizującymi programy profilaktyczne w formie zajęć pozalekcyjnych),
- 2) współpracy z zakładami lecznictwa odwykowego, stowarzyszeniami, lekarzami rodzinnymi, szkołami, placówkami oświatowymi, ośrodkami pomocy społecznej, Kościołem, Mosińskim Ośrodkiem Kultury, Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Mosinie, Policją, Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom itp.,
- 3) kontroli placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

ROZDZIAŁ IV CEL PROGRAMU

Celem programu jest:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i środków odurzających, uzależnień behawioralnych oraz ofiar i sprawców przemocy,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy związane z uzależnieniami od środków psychoaktywnych, narkotyków i uzależnień behawioralnych pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów: alkoholowych, związanych z nadużywaniem narkotyków i środków odurzających oraz uzależnień behawioralnych i przemocy w rodzinie,
- 5) podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w związku z naruszaniem przepisów dotyczących reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zasad obrotu napojami alkoholowymi,
- 6) ograniczanie dostępności do alkoholu i środków psychoaktywnych oraz innych uzależnień behawioralnych.

ROZDZIAŁ V
ZADANIA PROGRAMU

CEL I: Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i środków odurzających, uzależnień behawioralnych oraz sprawców jak i ofiar przemocy

Formy realizacji			
Lp.	Forma działania	Zabezpieczone kwoty w roku 2022 w zł	Plan na rok 2023 w zł
1.	Finansowanie dyżurów w Punktach Konsultacyjnych dla osób uzależnionych, współuzależnionych od alkoholu i środków odurzających, uzależnień behawioralnych oraz ofiar przemocy	30 000,00	30 000,00
2.	Finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i środków odurzających, współuzależnionych, uzależnień behawioralnych i ofiar przemocy (grupy wsparcia – w zależności od potrzeb)	6 000,00	6 000,00
3.	Prowadzenie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu:	w ramach pracy Komisji	w ramach pracy Komisji
	a) rozmowy motywacyjno-interwencyjne	w ramach pracy Komisji	w ramach pracy Komisji
	b) zbieranie informacji dotyczących zgłoszonych osób, z zachowaniem zasad dot. udostępniania danych osobowych	w ramach pracy Komisji	w ramach pracy Komisji
	c) diagnozowanie osób kierowanych na leczenie	w ramach pracy Komisji	w ramach pracy Komisji
	d) kierowanie na badanie przez biegłego psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia	4 000,00	4 000,00
	e) kierowanie na badanie przez lekarza psychiatrę w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia	4 000,00	4 000,00
	f) kierowanie wniosków do sądu rejonowego w przypadku odmowy leczenia	3 000,00	3 000,00
	g) udzielanie wstępnej pomocy rodzinom osób nadużywających alkoholu, środków odurzających, oraz rodzinom gdzie występują uzależnienia behawioralne oraz tym, gdzie występuje przemoc	w ramach pracy Komisji	w ramach pracy Komisji

	h) współpraca z prawnikiem	w ramach pracy Komisji	w ramach pracy Komisji
4.	Działalność informacyjna w zakresie możliwości uzyskania pomocy na terenie gminy i najbliższych miastach dla osób uzależnionych i ofiar przemocy	w ramach pracy Komisji	w ramach pracy Komisji

CEL II: Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy związane z uzależnieniami od środków psychoaktywnych, narkotyków i uzależnień behawioralnych pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Formy realizacji			
Lp.	Forma działania	Zabezpieczone kwoty w roku 2022 w zł	Plan na rok 2023 w zł
1.	Finansowanie programów terapeutycznych dla rodzin osób uzależnionych od alkoholu, środków odurzających, narkotyków, współuzależnionych, a także sprawców i ofiar przemocy (grupy wsparcia – w zależności od potrzeb)	6 000,00	6 000,00
2.	Finansowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin z problemami społecznymi	130 000,00	130 000,00
3.	Finansowanie psychologa prowadzącego zajęcia terapeutyczne dla dzieci i rodziców uczęszczających do świetlic opiekuńczo-wychowawczych	24 000,00	24 000,00
4.	Prowadzenie świetlic dla dzieci z rodzin z problemami społecznymi	255 600,00	255 600,00
	1) świetlica w Mosinie	48 000,00	48 000,00
	a) wynagrodzenie i pochodne	25 500,00	25 500,00
	b) koszty utrzymania	11 000,00	11 000,00
	c) finansowanie działań kulturalno-rekreacyjnych	2 000,00	2 000,00
	d) wyżywienie	5 000,00	5 000,00
	e) zakup artykułów biurowych	1 500,00	1 500,00
	f) wyposażenie	3 000,00	3 000,00
	2) świetlica w Rogalinku	34 600,00	34 600,00
	a) wynagrodzenie i pochodne	23 100,00	23 100,00
	b) finansowanie działań kulturalno-rekreacyjnych	2 000,00	2 000,00
	c) wyżywienie	5 000,00	5 000,00
	d) zakup artykułów biurowych	1 500,00	1 500,00
	e) wyposażenie	3 000,00	3 000,00

3) światlica w Pecnej	34 600,00	34 600,00
a) wynagrodzenie i pochodne	23 100,00	23 100,00
c) finansowanie działań kulturalno-rekreacyjnych	2 000,00	2 000,00
d) wyżywienie	5 000,00	5 000,00
e) zakup artykułów biurowych	1 500,00	1 500,00
f) doposażenie	3 000,00	3 000,00
4) światlica w Daszewicach	34 600,00	34 600,00
a) wynagrodzenie i pochodne	23 100,00	23 100,00
c) finansowanie działań kulturalno-rekreacyjnych	2 000,00	2 000,00
d) wyżywienie	5 000,00	5 000,00
e) zakup artykułów biurowych	1 500,00	1 500,00
f) doposażenie	3 000,00	3 000,00
5) światlica w Rogalinie	34 600,00	34 600,00
a) wynagrodzenie i pochodne	23 100,00	23 100,00
c) finansowanie działań kulturalno-rekreacyjnych	2 000,00	2 000,00
d) wyżywienie	5 000,00	5 000,00
e) zakup artykułów biurowych	1 500,00	1 500,00
f) doposażenie	3 000,00	3 000,00
6) światlica w Czapurach	34 600,00	34 600,00
a) wynagrodzenie i pochodne	23 100,00	23 100,00
c) finansowanie działań kulturalno-rekreacyjnych	2 000,00	2 000,00
d) wyżywienie	5 000,00	5 000,00
e) zakup artykułów biurowych	1 500,00	1 500,00
f) doposażenie	3 000,00	3 000,00
7) światlica w Krośnie	34 600,00	34 600,00
a) wynagrodzenie i pochodne	23 100,00	23 100,00
c) finansowanie działań kulturalno-rekreacyjnych	2 000,00	2 000,00
d) wyżywienie	5 000,00	5 000,00
e) zakup artykułów biurowych	1 500,00	1 500,00
f) doposażenie	3 000,00	3 000,00

CEL III: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych

Formy realizacji			
Lp.	Forma działania	Zabezpieczone kwoty w roku 2022 w zł	Plan na rok 2023 w zł
1.	Finansowanie programów profilaktycznych wraz z warsztatami	100 000,00	37 800,00

	dla dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli i innych grup zawodowych dot.: wszystkich uzależnień oraz przemocy w rodzinie, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - programy profilaktyczne, - warsztaty, - imprezy muzyczne, - kampanie w szkołach dot. propagowania instytucji udzielających pomocy w przypadku doznawania przemocy, <ul style="list-style-type: none"> - kampanie na terenie gminy Mosina dot. szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, środków odurzających i uzależnień behawioralnych, <ul style="list-style-type: none"> - rozszerzoną diagnozę 		
2.	Wspieranie różnych działań profilaktycznych na rzecz promocji zdrowia trzeźwego stylu życia podczas imprez bezalkoholowych: „Biała niedziela”, „Życie bez alkoholu i innych środków odurzających”, polegających na: <ul style="list-style-type: none"> - kolportażu ulotek dot. uzależnień przez OPS i Policję, będących uczestnikami imprez, - udzielanie informacji oraz kolportaż ulotek przygotowanych przez OPS w Mosinie o możliwości uzyskania pomocy, - udzielanie pomocy potrzebującym wsparcia przez psychologa 	<u>10 000,00</u>	<u>3 000,00</u>
3.	Organizowanie i finansowanie szkoleń z zakresu uzależnień i przemocy w rodzinie oraz cyberprzemocy dla różnych grup zawodowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mosinie i sprzedawców	<u>20 000,00</u>	<u>9 000,00</u>
4.	Organizowanie pomocy społecznej poprzez działania środowiskowe – wywiady środowiskowe, interwencje rodzinne, współpracę z rodzinami w miejscu zamieszkania przez pedagogów szkolnych, psychologów i pracowników socjalnych	Realizacja zadania przez OPS z ustawy o pomocy społecznej oraz współpraca OPS z psychologami	Realizacja zadania przez OPS z ustawy o pomocy społecznej oraz współpraca OPS z psychologami

		i pedagogami szkolnymi	i pedagogami szkolnymi
--	--	------------------------	------------------------

CEL IV: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów: alkoholowych, związanych z nadużywaniem narkotyków i środków odurzających oraz uzależnień behawioralnych i przemocy w rodzinie

Formy realizacji			
Lp.	Forma działania	Zabezpieczone kwoty w roku 2022 w zł	Plan na rok 2023 w zł
1.	Dofinansowanie warsztatów dla osób trzeźwiejących z terenu gminy	3 000,00	3 000,00
2.	Finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, połączonych z warsztatami profilaktycznymi	30 000,00	10 000,00
3.	Udzielanie pomocy prawnej	W ramach działań OPS	W ramach działań OPS

CEL V: Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w związku z naruszaniem przepisów dotyczących reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zasad obrotu napojami alkoholowymi

Formy realizacji			
Lp.	Forma działania	Zabezpieczone kwoty w roku 2022 w zł	Plan na rok 2023 w zł
	Kontrola przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży. Do przeprowadzania kontroli upoważnieni są członkowie Gminnej Komisji oraz Straż Miejska		

CEL VI: Ograniczanie dostępności do alkoholu i środków psychoaktywnych oraz do innych uzależnień behawioralnych

Formy realizacji	
Prowadzenie działań zmierzających do ograniczenia spożywania alkoholu i zażywania środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzież poprzez: a) monitoring, b) patrole, kontrola osób wchodzących i wychodzących ze szkół i przedszkoli c) szkolenie sprzedawców (kwota zawarta w celu III ust. 3), d) informowanie Policji o podejrzeniu ucznia będącego pod wpływem alkoholu bądź środka psychoaktywnego, e) edukację	Realizacja zadania przy współpracy OPS-u z dyrektorami szkół, Policją i Strażą Miejską

CEL VII: Inne wydatki

Lp.	Formy realizacji	Zabezpieczone kwoty w roku 2022 w zł	Plan na rok 2023 w zł
1.	Wynagrodzenie członków Komisji	70 000,00	70 000,00
2.	Inne umowy (umowy-zlecenia wraz z pochodnymi za przygotowanie i opracowanie Programu, umowy z MOK, OSiR, trenerami)	35 000,00	20 000,00
3.	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wychowawców świetlic	1 000,00	1 000,00
4.	Opłaty pocztowe	3 000,00	3 000,00
5.	Zakup literatury specjalistycznej dot. uzależnień i przemocy	5 000,00	5 000,00
6.	Zakup artykułów biurowych i wyposażenia na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	48 618,80	5 600,00
7.	Opłata za wynajęcie pomieszczeń z przeznaczeniem na posiedzenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym przeprowadzanie rozmów interwencyjno-motywacyjnych oraz prowadzenie Punktu Konsultacyjnego	30 000,00	30 000,00

Wydatki:

Wydatki ogółem w poszczególnych latach	
Zabezpieczone kwoty w roku 2022 w zł	Plan na rok 2023 w zł
W sumie: 818 218,80	W sumie: 660 000,00

ROZDZIAŁ VI ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJKOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Podstawę ustalenia wynagrodzenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi ustalony w pkt 2 procent najniższego wynagrodzenia zasadniczego dla pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich, ogłaszanego w rozporządzeniu Rady Ministrów.

2. Ustala się wynagrodzenie za pracę w Komisji w wysokości:

- 1) przewodniczący Komisji 28%
- 2) sekretarz Komisji 25%

3) członek Komisji 22%

3. Wynagrodzenie wypłacane będzie do 30 dnia każdego miesiąca po przedłożeniu, zatwierdzonych przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie, list obecności za dany miesiąc.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Mosina.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicach informacyjnych Urzędu Miejskiego w Mosinie.

§ 4. Traci moc:

1) uchwała Nr LVI/467/21 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022”,

2) uchwała Nr LVI/468/21 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie „Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022”.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Dominik Michalak

UZASADNIENIE

Zapis art. 21 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 2469) stanowi, że gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminne programy przeciwdziałania narkomanii uchwalone przed dniem 1.01.2022 r. zachowują moc do 31.03.2022 r. Natomiast zmieniony art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zobowiązuje gminy do podjęcia działań profilaktycznych prowadzących do przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy i uzależnieniom behawioralnym w programie pod nową nazwą: „gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii”, a rozwiązywanie tych problemów jest w świetle wyżej wymienionej ustawy zadaniem własnym gminy.

Ustawa nakłada na gminę konkretne zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy i innym uzależnieniom behawioralnym oraz zapewnieniem bezpłatnych form pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym wraz z objęciem pomocą rodzin, w których występuje przemoc. Ustawodawca w ustawie połączył gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z gminnym programem przeciwdziałania narkomanii, co jest zasadne, ale zawarł również, że w tymże programie można uwzględnić inne uzależnienia, wskazując uzależnienia behawioralne.

Ponadto należało uwzględnić przemoc, która jest niejednokrotnie doświadczana przez członka rodziny, w której występuje problem alkoholowy oraz inne uzależnienia.

Wskazano również, że finansowanie wspólnego programu pochodzić ma ze środków za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w myśl art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a program może być uchwalony nie dłużej, aniżeli na 4 lata. W trakcie trwania dwuletniego Programu zadania i formy realizacji mogą ulec zmianie. Okres ten może stanowić źródło wiedzy do tworzenia Programu na kolejne lata. Nadmienić również należy, że zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Gminny Program realizowany będzie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie.

W tym stanie rzeczy podjęcie uchwały dotyczącej „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023” jest zasadne.

Przewodniczący Rady

Dominik Michalak